

حکایت‌های بهلول (۶)

مطرب بدآواز

(گروه سنی کودک و نوجوان)

گردآوری و تألیف:

فریبا قاسم‌زاده

تصویر:

محمدحسین صلواتیان

ویراستار:

علی غلامی فرزاد

سرشناسه	قاسم‌زاده، فریبا، ۱۳۷۱، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	مطرب بداواز / گردآوری و تألیف فریبا قاسم‌زاده؛ تصویرگر محمدحسین صلواتیان؛ ویراستار علی غلامی فرزند.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات آریان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۴۴ ص: مصور (رنگی).
فروست	حکایت‌های پهلول؛ ۶.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۶۸۸-۶۶-۲ دوره؛ ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۸۸-۶۰-۰
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا	
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
یادداشت	گروه سنی کودک و نوجوان.
موضوع	پهلول مجنون، پهلول بن عمرو، ۱۹۱۰ق - لطیفه‌ها
موضوع	Bahlul ibn Amr al-Sayrafi, Ca763 - Ca806Anecdotes
موضوع	پهلول مجنون، پهلول بن عمرو، ۱۹۱۰ق - لطیفه‌ها - ادبیات نوجوانان
موضوع	Bahlul ibn Amr al-Sayrafi, Ca763 - Ca806Anecdotes - Juvenile literature
شناسه افزوده	صلواتیان، محمدحسین، ۱۳۴۰، تصویرگر
افزوده	غلامی فرزند، علی، ۱۳۶۱، ویراستار
رده‌بندی ده‌گانه	۱۳۹۶ ۹۲۸۵۸ ب۴ع/۶۲۲۲ PN
رده‌بندی دی‌ئی	۸۹۲/۷۷
شماره ثبت کتابخانه ملی	۴۹۹۸۱۹۳

نام کتاب	مطرب بداواز
گردآوری و تألیف	فریبا قاسم زاده
تصویرگر	محمدحسین صلواتیان
ویراستار	علی غلامی فرزند
چاپ و صحافی	معرفت/ جدی
نویت چاپ	اول، ۱۳۹۶
شمارگان	۵۰۰ نسخه
قیمت	۱۹۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۶۸۸-۶۶-۲
شابک دوره	۹۷۸-۶۰۰-۸۶۸۸-۶۰-۰

تهران: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، کوچه فاتحی داریان، پلاک ۶، طبقه اول

تلفن: ۶۶۴۰۰۲۳۵ - ۶۶۹۷۱۳۴۴

پست الکترونیک: info@arayanbook.com سایت: www.arayanbook.com

« حق چاپ و نشر مجدد این اثر برای انتشارات آریان محفوظ است. »

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۹	پیش‌گفتار نویسنده
۱۱	رخت‌شویی
۱۲	گربه به کدام خانه نزدیک تر است!
۱۴	الاغ ما عمرش را داد به شما!
۱۶	بزرگ‌ترین جانور
۱۸	فرزندان به جای الاغ!
۱۹	امانت‌خواهی
۲۰	تعبیر خواب
۲۲	احمق‌تر از احمق
۲۳	وجود مبارک خلیفه
۲۴	گرانی نان
۲۵	لذت‌های دنیا
۲۶	آزادی بهلول
۲۸	هارون‌الرشید از آخرت خود می‌پرسد!
۳۰	بهلول پندی می‌گوید و پندی می‌شنود
۳۱	قصر دیوانگان
۳۲	آجیل
۳۴	غلام شراکتی

مقدمه

بهلول شخصیتی بسیار راقل و دانا است که از ترس جاننش، خود را به دیوانگی می‌زند. وی با هارون الرشید هم‌عصر بود و حتی در برخی داستان‌ها ذکر شده که برادر یا پسرعمویش برده است. او از خانواده‌ای اعیان بود؛ اما وقتی خود را به دیوانگی می‌زند از آن‌ها جدا می‌شود و باقی عمر خود را در خرابه‌ها زندگی می‌کند.

کلمه بهلول در لغت‌نامه عربی به معنای دلفک، ارده و مسخره آمده است و در لغت‌نامه‌های فارسی به معنای مرد خنده‌رو، نابینا و بزرگ طایفه. از همین معانی مشخص می‌شود او مردی شوخ‌طبع بوده و با شوخ و خنده مفاهیم جدی خود را به مخاطبانش می‌رسانده و از این زبان شیپز برای تلطیف سخنانی استفاده می‌کرده که گاهی به‌کام بزرگان، از زهر هم تلخ‌تر بوده است. نکته جالب این‌جاست که بهلول در نزد هارون الرشید، محترم بوده و هارون گاه‌گاه از موعظه‌های او بهره می‌برده است.

بهلول به‌جز هارون الرشید (۱۷۰-۱۹۳ هـ) در زمان سه خلیفه قبل از

۱. طباطبایی، سیدمصطفی (۱۳۵۸)، فرهنگ نوین (عربی به فارسی)، ناشر کتابفروشی اسلامیة، ص ۷۹.

او یعنی هادی (۱۶۹-۱۷۰ هـ ق)، مهدی (۱۵۸-۱۶۹ هـ ق) و منصور (۱۳۶-۱۵۸ هـ ق) نیز زیسته است.^۱

به جز چند داستان انگشت‌شمار، از بهلول رفتار خطا یا سخنی بدون خیرخواهی سر نمی‌زند و وی اغلب در فکر اصلاح وضعیت جامعه و مردم زمانه خود بوده است.

بهلول مردی است که همیشه به‌جا و به‌اندازه سخن می‌گوید و می‌داند که چگونه باید از زیر بار بلاها و حوادث فرار کرد. وی زندگی‌اش را به‌سختی درآورد اما حاضر نشد جیره‌خوار هارون الرشید باشد و ترجیح داد روزی‌اش را از درگاه خدا بگیرد.

۱. نوربخش، حسین (۱۳۸۶)، بهلول در آثار مکتوب و حکایت‌های مردمی، تهران: ثالث، ص ۲۶.

بیش‌گفتار نویسنده

در هر عصر، برخی دغدغه‌ها را می‌توان به آسانی گفت و همیشه انسان‌هایی هستند که هرگونه انتقاد را به خشم پاسخ می‌دهند. در مقابل چنین افرادی چه می‌توان کرد جز آن‌که منظور را به لفظه رسانند؟! تا هم کدورتی صورت نگیرد و هم خطاها گوشزد شود. چه خوب است این زبان را بیاموزیم تا بتوانیم بر افکار و آرای جامعه خود تأثیری هرچه مطلوب‌تر بگذاریم.

بهبول نیز در داستان‌هایش از همین شیوهٔ بیان استفاده می‌کند و با زبانی طنز، فضای جامعه خود را به‌تندی نقد می‌کند و اتفاقاً این عمل او اثربخشی فراوان دارد. خواندن داستان‌های چنین بزرگانی در دورهٔ کودکی و نوجوانی باعث می‌شود قدرت بیان کودکان و نوجوانان افزایش یابد و بیاموزند که خشم تنها راه رسیدن به مقاصد نیست، بلکه انسان با استفاده از قوهٔ عقل و تدبیر خود به راحت‌ترین شکل می‌تواند به اهدافش برسد و دیگران نیز از او خشنود باشند. اما این امر تحقق نمی‌یابد مگر با مطالعهٔ دقیق. و چه حیف که این مسألهٔ ارزشمند در جامعهٔ ما به بی‌لطفی دچار شده است، درحالی‌که تمام جوامع توسعه‌یافته، کار خود را از مطالعه آغاز

کرده‌اند. پس ای کاش کمی بیشتر بخوانیم و به کودکانمان نیز بیاموزیم که هیچ فعالیتی سودمندتر از مطالعه نیست.
سخن آخر این که امیدوارم اثر پیش رو بر دل و فکر خوانندگان عزیز بنشیند و از آن بهره‌مند شوند.

فریبا قاسم‌زاده

مشهد، مهرگان ۱۳۹۵

www.ketab.ir